

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pontru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Nr. 164 Pres, 1938.

VASILE,

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul dreptcredincios al eparhiei
ort. române a Caransebeșului,

iubitului Cler și Popor credincios și Onoraților Membrii ai Adunării Noastre Eparhiale,
dar, îndurare și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos, iar
dela Smerenia Noastră arhierescă binecuvântare:

În temeiul articolului 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm și prin aceasta declarăm de convocată Adunarea eparhială ordinară a eparhiei noastre, pe Duminecă, 22 Maiu 1938 ora 9 a. m., în biserica Noastră catedrală din Caransebeș, unde se va săvârși întâiu sfânta Liturgie și Chemarea Duhului Sfânt, iar după aceasta va urma deschiderea adunării în localul designat pentru acest scop.

Drept aceea invităm pe toți Onorații Membrii ai Adunării eparhiale, ca în susnumita zi, la ora fixă, să se aple în Caransebeș, ca așa Adunarea eparhială — conform Regulamentului pentru afacerile interne — să-și poată începe lucrările.

Al Domniilor Voastre al tuturor

Caransebeș, în 8 Maiu 1938.

iubitor părinte

† **VASILE**
Episcop.

E 10 Mai.

De: Preotul **Octavian Tursa**
profesor, duhovnicul Academiei teologice.

Azi visul lui Ștefan cel Mare
Și al viteazului Mihai
Găsit-a trainica ntrupare
In voioasa zi de 10 Mai.

Depănând zilele de pe coviltirul aureolat al sărbătorilor noastre ale neamului, — de magnifică aducere aminte a glorioșilor ostași ai noștri, se profilează în ochii noștri maiestoașa zi de 10 Mai.

În ziua de 10 Mai Românii de pretutindeni apoteozează spiritul de sacrificiu ajuns la paroxism de eroism legendar a ostașului român — realizat și închinat vetrei altarului Patriei pentru a ei mărire și înălțare.

10 Mai, ne duce cu gândul la vitejii dorobanți dela 1877—78 cari prin victoriile repurtate pe câmpiile Bulgariei au dus la înfăptuirea întâiului regat român.

10 Mai, înseamnă Plevna - Rahova - Rovine.

10 Mai simbolizează luptele purtate pentru recuperarea frumoaselor steme ale neînfricoșatului Ștefan Vodă — ctitor de a Moldovei-Țară mânăstiri — și a viteazului Mihai — cari — au venit să se așeze și să se încapsuleze de veci în nestemata diademă a României-întregite.

10 Mai, înseamnă Mărășești — Marathonul românesc, înseamnă Mărăști - Cireșoia și Oituz.

10 Mai, ne evocă cu evlavie proeminentele figuri regești — a lui Carol I — a lui Ferdinand I, cari o clipă n'au pregetat întru darea nobilului lor tribut, pentru realizarea idealului sfânt — și cari figuri se perpetuiază astăzi în persoana Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, ctitor și voevod de nouă țară și cultură românească.

10 Mai, ne eternizează supremul sacrificiu din tranșeele de luptă — unde soldat și ofițer cu icoana Lui Hristos pe piept formau în fața iureșului dușman blocul de granit inexpugnabil, cu dinții mușcau iarba pământului, cu mâinile răcăiau glia, pentru apărarea: a Regelui — Neamului — Patriei și a Legii.

10 Mai, înseamnă învierea Neamului după o Golgotha a Româanismului.

10 Mai, ne vorbește de codrii noștri falnici cu al lor șipot de isvoare — de susurul apelor noastre cristaline, de ogoarele noastre trâmântate de sudorile țaranului român cu al său chip de martir — de oasele moșilor și strămoșilor noștri — de Feți frumoși și Ileana Cosânzeana din basme, ne vorbește de pământul țării noastre care e al nostru și numai al nostru.

10 Mai, e o rugă ce-și ia traectoria spre cer, împletită cu exteriorizarea duhului nostru de fericirea și prosperitatea Patriei.

Iată însemnătatea zilei de 10 Mai — zilei Neamului!

Astăzi, când pe orizontul planetei noastre nori de vrajbă prevestitori își zoresc mersul spre a chema popoarele la aversiune și încăierare, noi Românii să ne descrețim frunțile — să ieșim din toropeala în care suntem anchilozati și strângând rândurile noastre în jurul Tronului regesc — să bătătorim calea de torță purtătoare a Regelui Nostru pentru a face din a noastră țară o citadelă în veci nebiruită și de Dumnezeu hăruiată.

Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea.

Trăiască Dinastia Română.

Trăiască Poporul Român.

O aniversare.

Din dosul preocupărilor și grijilor noastre de toată ziua, o icoană proaspătă în memoriile noastre ne obsedează mereu și ne îmboldește spunându-ne că noi în calitate de creștini nu realizăm și nu facem din câte ne-a poruncit nouă Mântuitorul, decât foarte puțin din cece ar trebui să realizăm și să facem, cât ne petrecem viața aici pe pământ.

În această sete a oamenilor după cele materiale, când omul nu se vede decât pe sine și nu-l interesează mizeria în care se sbat ceilalți, azi când preocupările filantropice și de binefacere sunt o bijuterie rară, când fiecare se baricadează în vârful piramidei ridicate din avutul său și nu se gândește că ar putea interveni ceva care să-l doboare de pe soclul iluziilor sale de siguranță și efemeră fericire, Prea Sfințitul nostru episcop găsește potrivit să-și aniverseze an de an venirea Prea Sfinției Sale în fruntea acestei eparhii, coborându-se în mijlocul durerilor și suferințelor, mângâind pe cei oropsiți de soartă, cu bunătăți din cari noi ceilalți ne îmbuibăm zi de zi.

Iubirea cea adevărată față de aproapele nostru, pe care a semănat-o cu atâta dragoste, cu atâta râvnă și din prisosință Mântuitorul, care singur ne-a dat cea mai mare dovadă de iubire față de noi, și-o arată arhipăstorul, săturând an de an 300—350 săraci și neputincioși la praznicul Duminicii Tomii, ziua instalării P. Sf. Sale.

După celebrarea parastasului pentru toți membrii familiei, vii și morți, Prea Sfințitul

singur se coboară în mijlocul săracilor adunați în sala consiliului parohial la o prea bogată masă, unde se face sfințirea apei și a mâncărilor gătite ca să se îndulcească măcar pentru un moment mizeria și traiul greu al acestor neputincioși și nenorociți, căci milostenia și ajutorul dat aproapelui e singura și adevărata mărturie vie a virtuții creștine.

Lacrimile de mulțămă din ochii acestor săraci, ațintiți spre arhipăstorul — și **al lor** — sunt recompensa ce ei o dăruiesc.

Această zi a fost într'adevăr pentru toți cei ce au participat desigur o zi răscolitoare de suflete, o zi de sbucium pentru multe conștiințe, cari fără să vrea s'au întrebat, câți dintre noi înțeleg astăzi menirea lor de creștini; câți dintre noi îndeplinesc poruncile date nouă de Mântuitorul; câți au înțeles porunca Sa prea înaltă „să vă desăvârșiți dragostea voastră față de aproapele; câți aud strigătele de disperare și câți văd mizeria în care se sbat acești mai mici frați și surori ale noastre? Câți dintre noi pot sta cu frunțile în sus la judecata de apoi, că au îndeplinit această mare poruncă? Nici un fel de bogăție a celor mai alese lucruri și a celor mai ademenitoare petrii prețioase, nu se poate compara cu „bogăția sufletească“ căci tot cel ce râvnește averi pământești, își întoarce capul dela binefacerile sufletului, *deoarece strălucirea aurului adunat îi face să uite de strălucirea soarelui, iar strălucirea arginților de miraculoasa scântiere a stelelor; și aceștia nici odată nu vor cunoaște măreția cerului dar nici cerul nu-i va cunoaște pe dânșii în ziua de apoi?*

Ba mai mult chiar, firea s'a grijit ca având prin aspra lege a neconținutei sale râvniri să n'aibă nici măcar puținul câștig ce-l socotește al său, ci mereu să fie chinuit și rob comorii sale, „câci unde este comoara ta acolo este și sufletul tău“ pe când săracul prin tainica lege a renunțării, el are cu mult mai mult, căci el n'are ce să-și teamă, și renunța la unele plăceri ale trupului pentru altele ale sufletului neasemuite celor dintâiu.

Mântuitorul ne șoptește prin conștiințele noastre spunându-ne mereu, cine nu se desprinde din robia avuției își leagă ochii și își înlățue aripile de înălțare ale sufletului la ceruri. Tot Hristos cel ce s'a sacrificat pe sine pentru păcatele altora, ne învață că omul se poate considera numai atunci îndreptat când s'a eliberat prin „iubirea de aproapele“ de propriile sale slăbiciuni. „Iubirea aproapelui“ e taina imitării lui Hristos; iubirea pretenului și a nepretenului; iubirea celui puternic și bogat ca și a celui slab și sărac, e singura cale a transhumanizării noastre!

Pacea mea dau vouă, zice Mântuitorul, vrând să împrăștie grija vanității și lăcomiei de pe pământ, iar azi ne strigă neîncetat și ne îndeamnă, muștrându-ne în același timp prin conștiințele noastre: **nu vă lăsați învinși de rău, ci învingeți răul prin bine!**

P. T.

„Pace vouă!“

La apariția acestui articol, poate, Sfântul Sinod se va fi pronunțat în sfârșit asupra chestiunii care atât de mult agită pe unii bănațeni de-ai noștri: cea a episcopiei de Timișoara.

Oricum, încreștăm aici un adevăr, cules dintr'un articol publicat nu de mult în coloanele acestei foi, și verificat cu vârf și îndesat acum zilele acestea. Anume că *din desbinarea bănațenilor trage folos Sibiul și Aradul**, care în bună parte o și alimentează.

Iată acum faptele.

Pe ziua de Marți, 3 Maiu a. c. a fost convocat și s'a întrunit la București Sfântul Sinod pentru continuarea sesiunii prorogate în Martie. La ordinea zilei este și un anteproiect pentru modificarea legii de organizare bisericească din 4 Maiu 1925. Nu ne pronunțăm asupra necesității sau a oportunității de modificare a legii, constatăm doar că sunt pentru neatingerea ei unii cari nu o prea respectă, și alții cari îi secondează cu vorba... ●

Mai constatăm — recte am constatat de mult — că legea noastră de organizare bisericească a lăsat o bună parte de confrăți de-ai noștri bănațeni, fără nici o apartinență. Căci la articolul 2 din lege figurează — ca sufragane la Mitropolia Ardealului, Banatului etc. Episcopia Aradului, Ienopolei și Halmagiului, apoi episcopia Caransebeșului etc. O bună parte din bănațeni — nu cei rămași la Sârbi — ci aceia lăsați așazicând în aer de decretul de 24 XII 1864 rămân pe din afară și din însăilările românești cele până la anul mântuirii 1938... Și fiindcă anteproiectul de modificare, silindu-se desigur să îndrepteze o greșală, s'a gândit să dea însăfârșit și acestor bănațeni o stăpânire, o ordine ierarhică — iată, supăratu-s'a foarte... Aradul.

Ca pe ceva ce scoate ochii „Biserica și Școala“ în numărul său următor celui al Paștelor publică un articol intitulat „Episcopia Timișoarei și a Caransebeșului“. Noi credem că articolul

*) Vezi „Timpuri noi — slăbiciuni vechi“, publicat în Nrii 41—42/1937 F. D.

acesta e neserios, și mai ales nesincer. Și iată de ce.

Întâiu premiza că — nu în chip oficial, ci redacția numai, deși ținea foarte mult la rezolvarea problemei episcopiei de Timișoara... și-a impus totuși tăcerea. Un neadevăr, dar las'ă urmeze celelalte. Tăcerea — ci-că — și-au impus-o „văzând că cei ce, în primul loc trebuiau să-și spună cuvântul lor, adecă frații bănățeni, ei înșisi sunt în desacord între olaltă. Și astfel, ni-am zis: avem datoria să lăsăm răgaz pentru frățească înțelegere“...

Mai departe: „Acum, se combinează, prin numitul anteproiect de lege, contopirea întregului Banat ortodox românesc, într'o singură eparhie, aceea a „Timișorii și Caransebeșului“ prin ceea ce episcopia, într'o așa de largă circumscripție geografică s'ar izbi de toate dificultățile unei arhipăstoriri cu suficiente posibilități de afirmare. Dar, bine înțeles asemenea consecințe nu ne privesc, decât indirect numai“...

Dacă deci arădanii doresc rezolvarea unei probleme bănățene cu atâta ardoare, în orice formă; dacă orice consecințe de pe urma rezolvării, într'un fel sau altul, nu îi privesc, atunci de ce se agită? De ce ne agită pe noi, bănățenii — Timișoreni și Caransebeșeni, scontând la desbinarea noastră pe care o alimentează în chip necreștinesc și neromânesc?

De ce — dacă li este indiferentă forma în care se doresc guvernați bisericește bănățenii — au pus la cale mișcări în Timișoara și în Caransebeș? Reportagiul publicat în ziarul Curentul dela 4 Maiu a. c. este concludent în această privință. „Din inițiativa P. S. S. Episcopului Andrei al Aradului intelectualii timișoreni au fost convocați... Rezultatul discuțiilor a fost comunicat P. S. S. Episcopului Andrei al Aradului, pentru a fi tolosit în ședința Sf. Sinod“... Nu mai puțin au fost mobilizați caransebeșenii cari au furnizat material identic... celor cari se prăpădesc de dragostea noastră.

Este deci evidentă mâna învrăjbitoare a Aradului și tocmai în săptămâna luminată, după trimiterea aceluia mesagiu divin *pace vouă!* Este evidentă lipsa lor de sinceritate, pe care dealtfel nimeni nu li-o cere, doar o pozează ei atât de sgomotos.

Dar ce mai înșirăm multe concluzii? Cetiți articolul descitat din Biserica și Școala (din care s'au trimis suficiente exemplare și în Caransebeș) care se încheie așa: „ne spunem cuvântul, cu toată conștiința curată și cu teamă întemeiată de urmările alergărilor pe alte drumuri, nebătătorite“... V'atei edificat?!

Protopopul Andreiu Ghidiu*).

Cetim în „cartea cărților“, dar și în istoria universală, că pe la anul 700 înainte de Hristos era în robia Babiloneană, ca ostatic — între alți evrei — și profetul Daniil.

Și i s'a dat prilej acestui profet ca să talmăcească vestitului împărat Nebucadnezar, visul cu chipul ce avea cap de aur și picioarele de lut când o stâncă mare se prăvălește de pe un deal, cu un vuet asurzitor și lovind chipul îl prefăce în praf și cenușe, iar stânca tot creștea mereu încât amenința să întunece chiar soarele.

Daniil, profetul, deslucește împăratului Nebucadnezar rostul visului și îi zice: Chipul cu cap de aur ești tu stăpâne, căci la aparență ai dat împărăției tale splendoare și glorie, și totuși picioarele sunt de lut, că n'ai întemeiat imperiul pe legi morale așa că totul va deveni praf și cenușe.

„Se va ridica însă o nouă și sublimă împărăție, purceasă din voința divină, care încet se va ridica și înălța, că va cuceri lumea, fiind întemeiată pe moralitate, egalitate, dreptate și adevăr“.

Și, sfârșește profetul: „În zilele acelor împărați, Dumnezeuul ceriului și al pământului va înființa o împărăție care în veci nu se va sfârși; iar această împărăție va nimici împărății păgâne, le va mărunți și șterge, iar ea va trăi în veci“.

(Car. Daniil II. 44).

*

Stânca, ce nimicise chipul, era Iisus Hristos, care a înființat biserica creștină; iar ea prin învățătura vestită, nimicește totul ce-i în împotrivire cu credința în Dumnezeu, cu moralitatea, egalitatea și adevărul.

Dela ființa ei și până acum, poporul român, stând în legătură cu biserica, e un popor cu viitor și nu va pieri.

Că biserica noastră și cu așezămintele ei, impune, aici își au în parte meritul și slujitorii bisericii.

*

Un astfel de slujitor al bisericii a fost în decurs de peste 54 de ani sufletul care a sălășuit peste 88 de ani în acest corp, rece și neînsuflețit acum.

Da! Nobleța sufletului și bunătatea inimei caracteriza pe celce până odinioară înfățișa în lume pre protopresbiterul Andreiu Ghidiu.

Ei, slujitorul credincios al bisericii creștine încă a contribuit la splendoarea ei.

Noi, preoțimea, îl priveam cu drag, că avea o înfățișare simpatcă, era prietenos și o fire blândă.

*) Nepublicat la timpul său, îl dăm luminii acum din prilejul părăstasului de jumătate de an.

Împăciutor, mult indulgent și iertător. Era sufletul mângâierii.

Criteriul cel mai de seamă, ce îl înfățișa de slujitor al bisericii, era nemărginitul zel și marea dragoste întru a sluji sfântului altar.

Orator escelent, era fala clerului prin cuvântările lui, cari culminau în aceea: să slujim neamului și bisericii ortodoxe române.

Și ceea ce e de remarcat, e împrejurarea, că deși reprezenta o jurisdicțiune disciplinară, atât era el cu sufletul său de împăciutor și iertător, că sporadice, ori — probabil n'a fost caz ca dela dânsul să emaneze osânda unui subaltern.

Prevenitor pân'la jertfa de sine, și un sfătuitor ca un adevărat Părinte.

Ne spunea el adesea, că: Dumnezeu e începutul și sfârșitul; iar biserica creștină cu așezămintele ei emană din dumnezeire și ne conduce către Dumnezeu.

Susținea convingător, că biserica ort. română e cea mai genuină. Ea se aseamănă soarelui, are raze multe, dar o unică lumină, iar lumina aceasta luminând din veacuri întunecate, se credea că uneori se stânge, că o acopereau nuori negri, că erau timpuri vitrege, că încercau vrăjmașii neamului s'o nimicească; dar ea nu și-a pierdut nimbul și stăruitor merge înainte.

Tinea cu stăruință la convingerea ce-i cucerise eul: severitatea îmi e streină sufletului meu, și de m'aș mai renaște: iubire voiu dovedi confrăților mai mici.

Și ne-a părăsit, că moartea — care e seriozitatea desăvârșită — își cere tributul. Și e firesc!

Și sfârșitul e aci, iar — noi — preoțimea acestui protopresbiterat pierdem pe părintele cel bun și indulgent, pe șeful iertător și milos, prietenul și sfătuitoarul sincer, pierdem mult!

În veci să-i fie amintirea!

Pe marginea unor danii...

Jertfa credincioșilor ce se aduce pentru biserica noastră, — în atmosfera acestor vremuri, când binefacerile sunt atât de rare, — este o mărturie vie, că poporul nostru, nu a rupt legătura sfântă cu Dumnezeu și că rădăcina vieții lui, zace în sfânta biserică.

Deaceea — la asemenea ocaziuni — sentimente de îndoită bucurie și adâncă recunoștiință covârșesc sufletele noastre, celor ce suntem în serviciul bisericii, și jertfa lor ne obligă să ne

aducem aminte de ei în tot locul și'n toată vremea.

Nu spre preamărirea dăruitorilor voi înșira binefacerile și daniile aduse de păstoriții mei, ci să servească drept exemplu vrednic de urmat și să găsească imitatori, ca și alte bisericii să nu rămână în urmă în șirul săracilor, pe cari îi miluiesc!

În zilele de azi, când nu poți produce mai sigur și mai ușor supărarea păstoriților, decât amintindu-le datorința lor sfântă de a ajuta biserica cu sfărâmăturile averilor lor, jertfele credincioșilor din Opațița, sunt semne, cari ne spun că, în orice vremuri grele am trăi, datori suntem — fiecare în măsura puterilor sale — să ajutăm sfânta biserică.

Acești creștini, deși situația lor materială nu prea ispitește în prisos, mereu-mereu aduc jertfe spre podoaba bisericii lor, rămasă săracă, după deteriorarea ei de trăznitul din anul 1929.

Anul trecut și-au procurat al treilea clopot, jertfind peste 40.000 Lei. Acum dl. Patrachie Râmneanțu — fiul comunei — prin actul de donare din 15 Martie a. c. a donat bisericii, cu drept de proprietate, intravilanul moștenit dela părinți, în întindere de peste 1 jug., creiind întru pomenirea părinților lui „Fundatiya Ruja și Constantin Râmneanțu“ cu scopul ca din venitul ei, să se înzestreze biserica „cu ornate, icoane, prapori, rechizite, cărți și pentru susținerea corului bisericesc și biblioteca parohială“.

De sfintele sărbători ale Invierii Domuului, din 4 colibe micuțe, au răsărit alte daruri.

Văd. Eva Purice a donat 2 steaguri roșii țesute, 1 mășai pentru analoghion, și o periniță, în valoare de 3000 Lei.

Văd. Cătălina Jivan 1 steag din damast albastru, în valoare de 1500 Lei.

Petru și Eva Ivașcu 1 steag din damast albastru, în valoare de 1500 Lei.

Văd. Ana Râmneanțu 3 perdele lucrate în file pentru Iconostas și 1 mășai pentru Sfântul Prestol în valoare de 3000 Lei.

În fața acestor fapte nu aduc cuvinte de laudă jertfitorilor, las doar gestul lor să vorbească și să-i ridice! În schimb rog pe Atotputernicul Dumnezeu să le răsplătească fapta nobilă din veșnicile Sale bunătăți, să-i aibe în Sfânta Sa pază și să le lungească firul vieții cu multă sănătate, ca să mai poată aduce daruri spre podoaba casei Lui, iar bisericii noastre să-i dăruiască cât mai mulți creștini în credința generatoare de fapte!

Pr. Tiberiu Mărgineanțu.

Oameni dela noi.

— Istorisire adevărată —

Nu voesc moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu

zice Domnul Dumnezeu.

Omul la care se dusesse moșu Ion ca să-l susțină avea o grămadă de copii, cari se jucau prin casă, făceau larmă, gălăgie, înjurau și el nu putea suferi astfel de lucruri. El vrea liniște, pace, să nu-l conturbe nime în gândurile și rugăciunile sale. Cetia mult dar numai cărți morale scrise cu litere bisericești căci cu litere latine nu prea știa să citească. De multe ori împrumuta cărți din biblioteca mea privată, din biblioteca școlară ori din cea parohială. Lua dela biserică Căzania, psaltirea, triodul și cetia cu sânguință și cu mare plăcere și povestia și altora cele cetite îndemnându-i să țină strâns la legea noastră ortodoxă care e cea mai bună.

Avea moșu Ion și el mai multe cărți vechi cu litere bisericești și cetia din ele, așa: Viața Domnului nostru Iisus Hristos mântuitorul lumii pentru îndreptarea creșterii tinerilor către faptele cele bune și ale creștinătății acum întâia oară din sfânta scriptură tradusă și cu învățături moralicești întocmită de: Constantin Diaconovici Loga director peste școlile naționale militarești din măritul Imperiu Crăesc: „Regiment Românesc și sârbesc de graniță“ tipărită la Buda în anul 1831 și mai avea și alte cărți vechi, dar eu totdeauna îl aflam cetind în această carte. Punea ochilarii pe nas și cetia și suspina.

„Odată ne spusă moșu Ion: am fost în mai multe biserici de alt neam, de altă credință, ca să văd cum e la ei slujba ca la noi ori altcum, și să vă spun drept oameni buni că eu n'am înțeles nimic din slujba lor, chiar ei nu înțelegeau nimic cei ce se țineau de aceea lege și mă mir cum puteau asculta astfel de slujbă dela care nu înțelegeau și nu aveau nici un folos sufletesc.

Lege ca a noastră românească, să o înțeleagă „tot natu“ nu este alta mai frumoasă sub soare. Am fost odată la oraș cu scaun vlădicesc la o sărbătoare mare a noastră și slujia sf. Liturghie Prea sfinția Sa Vlădica nostru cu un sobor de preoți și diaconi, iar corul cânta ca îngerii și mi se părea că nu mai sunt pe pământ ci în ceriu. Și vream să nu mănânc măcar trei zile, numai să tot ascult sfânta slujbă care mă ridica în slave. Mă simt deci fericit că m'am născut român și legea mea românească nu o părăsesc nici să-mi dea cineva toate comorile lumii. Legea noastră e bună, dar oamenii sunt răi că nu păzesc poruncile lui Dumnezeu, și eu încă am

fost unul dintre aceștia, dar acum cu ajutorul lui Dumnezeu vreau să mă fac om nou, frământătură nouă!“

Și ca să fie omul nostru și mai aproape de biserică și mai aproape de Domnul, se mută la un prieten al său iarăși ca el și trăiră amândoi laolaltă ca doi frați. Omul acesta era crâsnic și epitrop prim la biserică din satul nostru, om cinstit și de toată încrederea căruia îi puteai încredința spre păstrare milioane fără frică. Trăiau amândoi, moșu Ion și moșu Petru în o odăe, mâncau la aceeași masă, era liniște în odăița lor și pace, o pace sfântă. Și așa trăiră ei împreună mai mulți ani până la moartea moșului Ion care era mai bătrân.

(Urmează)

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică.

„Afară de aceste probe ce adusei — continuă Eusebiu — trebuie a asculta mărturisirea ce însăși înțelepciunea face despre o ființă care este vie înainte de creațiunea lumii și carea a lucrat cu Dumnezeu Tatăl la producerea tuturor lucrurilor.. Iată ce avem de zis pentru a arăta că Verbul este înainte de toate creaturile, și că s'a arătat unora.. Oamenii devenind în acel timp mai capabili a primi lumina, și de a cunoaște pre Creatorul lor, Cuvântul lui Dumnezeu, Domnul virtuților, Cooperatorul Tatălui în tot binele, se arată la începutul Imperiului roman într'un corp“. Vorbind de cele trei chemări ale lui Iisus, Eusebiu afirmă că El este „adorat ca Verbul produs mai înainte de toți vecii“¹⁾.

Iată dar câtă dreptate a avut patriarhul Fotie, când a imputat lui Eusebiu că are în scrierile sale unele expresiuni „care respiră arianism“²⁾.

Arie află un bun protector în persoana lui Eusebiu, care-i simpatiza persoana cât și doctrina. Eusebiu face următorul portret moral a lui Arie: „Om excelent în toate lucrurile înfrânat în viața sa, aplaudat pentru știința și pentru virtuțile sale sfinte“³⁾.

Simpatia ba chiar atașarea prea pronunțată a sa la doctrina lui Arie o dovedește prin următoarea afirmație: „Noi — scrie el — n'am auzit niciodată vorbind de două ființe nenăscute, nici

1) Ist. bis. pag. 5—13.

2) Wladimir Guettée, Histoire de l'Eglise. tom. II. p. 311.

3) Vezi: Charplot, op. c. p. 16.

de o ființă divizată în două... Inșă noi știm că este unul nenăscut și un altul care purcede cu adevărat din El; acesta din urmă nu face parte din substanța Sa și nu participă în nici un fel la natura sa; El însă este deosebit în natura sa și în putere, dar se aseamănă cu natura și puterea autorului său". (Dumnezeu Tatăl⁴).

Inșăși atitudinea sa de duplicitate în sinodul I. ecumenic dă de bănuț. Eusebiu din Kesareea — scrie Sf. Atanasie — s'a arătat în multe chipuri favorabil lui Arie. La cele dintâi mișcări ale acestuia chiar scrisese către oarecare Eutracion, că „Hristos nu este Dumnezeu adevărat“ (oti o Hristos ouk estin alitinos Teos⁵) Eusebiu deși era cel mai învățat bărbat al timpului său, nu țegeta serios și cu totul consecvent, cu atât mai puțin înțelesese el religia creștină lămurit și în toată profunzimea ei. Dar el nu se împotriva adevărului odată ce-l înțelegea bine. Așa se explică, că el își însușește mărturisirea dela Niceea, care cu puține modificări îi primește simbolul prezentat de el, ca fiind în Biserica Kesareei⁶).

În ceea ce privește aprobarea mărturisirii de credință formulată de cei 318 sfinți părinți dela Niceea, Sozomen scrie: „Eusebiu, supranumit Pamfilie, părea că stă la îndoială câțva timp de a o aproba sau nu; dar în sfârșit după ce a examinat-o, el o aprobă“⁷). Din cauza acestei atitudini lui Eusebiu i s'a făcut imputarea că a subscris mărturisirea de credință numai „pentru dorul de a vedea liniște în biserică și spre a face pe voia împăratului. Cu alte cuvinte, el s'ar fi subscris numai cu inima pe jumătate, și fără să părăsească postul său din mijlocul Arienilor“⁸).

După încheierea lucrărilor sinodului, Eusebiu adresează din Niceea o scrisoare credincioșilor lui din Kesareea, în care le dă lămuriri asupra amendării, asupra modificării și complectării simbolului său însușit de sinod. Chiar în această scrisoare, ca și în simbolul său, are câțiva termeni deplasati cari-l situează alături de arieni. Iată textul scrisorii:

„Aveți fără îndoială cunoștință prea scumpii mei frați, de chestiunile ce au fost tratate în marele conciliu dela Niceea, atingătoare de credința bisericii, căci faima premerge de obicei notificării. De teamă însă, ca nu cumva povestirea ce vi s'a făcut să nu fie exactă, am crezut de nevoie să vă trimit formula credinței, pe care am propus eu mai întâiu și aceea pe care

au promulgat-o episcopii, adăugând câteva lămuriri la a noastră: Ea era astfel întocmită: Cum am primit-o dela episcopii, predecesorii nostri, când am fost introduși în învățătură, și când am fost botezați, cum am învățat din sfințele scrieri, cum am crezut și învățat toți, fie episcopi fie preoți, așa credem acum și Vă expunem astfel credința noastră:

„Credem într'unul Dumnezeu, Tatăl a tot puternic, creatorul lucrurilor văzute și nevăzute;

Și într'un domn Iisus Hristos, cuvântul lui Dumnezeu, Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, viață din viață, Fiu unic, primul născut a toată creatura, conceput de Dumnezeu Tatăl înaintea tuturor veacurilor, prin carele toate lucrurile s'au făcut; și s'a întrupat pentru mântuirea noastră și a trăit printre oameni; și a pățimit și a înviat a treia zi și s'a ridicat la Tatăl și va veni din nou cu mărire și va judeca viii și morții.

Noi credem asemenea într'un sfânt Spirit.

Noi credem că fiecare din ei este și subsistă: Tatăl ca adevărat Tată; Fiul ca adevărat Fiu; Sf. Spirit ca adevărat Spirit...

(Urmează)

ȘTIRI

Reveniri la dreapta credință. Tânărul preot Ioan Șerban din comuna Botinești cu neobositul său avânt a reușit să readucă la dreapta credință 6 suflete cari au fost prinse în mrejele sectarismului și anume: Petrică Olariu, Floarea Mioc, Romulus Miclăescu, Vasile Miclăescu, Sabina Drăgoiu și Lică Olariu toți foști baptiști.

Reveniri. În Slatina-mică au mai revenit la ortodoxie — din prilejul sfințelor sărbători — următorii: David Blaj, primarul comunei și fost președinte al comitetului parohial romano-catolic din comună, David Blaj junior, Iuliana Blaj, Marcu Babeu, Gheorghe Moater, Martin Motolan, Ioan Moater, Ilie Roma, Francisc Ienoșel, Iosif Ienoșel și Maria Roescu nasc. Trăstău.

Parastas. Împlinindu-se șase luni dela moartea regretatului protopresbiter Andreiu Ghidiu, Marți în 3 Maiu a. c., s'a făcut un parastas pentru odihna fericită a sufletului său. Parastasul s'a săvârșit în biserică din cimitir în prezența profesorilor dela Academia teologică a membrilor Consiliului eparhial și a studenților dela Academie. După rugăciunea dela groapă s'a servit o masă pentru săracii adunați acolo.

Mulțumită publică. Mulțumim și pe această cale „Industriei de lemn Mundus-Borlova-Armeniş“ din Balta-Sărată, că la apelul nostru de a ne da ajutor pentru îngrădirea cimitirului eroilor, n'a ezitat un moment, și ne-a dat material lemnos, scânduri și lătezi, în valoare de 17.000 Lei. Isaia Suru adm. protopresbiteral.

4) Th. Charpiot, I, c.

5) Ath. De Synod c. 17.

6) At. Mironescu, Sf. Atanasie, p. 209.

7) Ist. bis. c. XXI p. 53.

8) Herzog, Real-Enciclop. IV Band. p. 392.

Mulțumiri aduce și pe această cale comuna biserică Slatina-mică dlui M. Ostrovean imp. C. F. R. și soției sale Iuliana magistră poștală pentru repararea baldahinului, jertfă evaluată la suma de 3500 Lei. Dumnezeu să răsplătească această frumoasă danie!

Mulțumită publică exprimă preotul catihet Alexandru Gruia din Moldova-veche următorilor binevoitori donatori din prilejul Sărbătorilor Învierii: trei Nina Boboceanu pentru acoperământul la analog lucrat de dsa din materie scumpă; trei Mity Boboceanu pentru o candelă și o periniță la ingenunchiat, tot lucru de mână; fam. Boboceanu care a curățat — pe cheltuiala proprie — sfeșnicile și candelile din s. Capelă; dnei Ioana Cantemir pentru o candelă; fam. Richa pentru suma de 500 Lei; fam. prof. Feneșan din Orșova pentru suma de 500 lei și fam. I. Cherla din Oravița pentru două icoane sfinte, înramate, ambele în valoare de 800 Lei.

Mulțumire. Epitropia parohială a comunei Sichevița, aduce mulțumiri Societății femeilor din loc, cari din prilejul Sf. sărbători ale Învierii Domnului au donat 10 stihare pentru 10 copii, în valoare de 1500 Lei. Oficiul Parohial. Pr. I. Voin.

Padina-Matei. Mulțumire. Domnul Dr. Aurel Tinca medic-veterinar, fost la circ. Moldova-nouă, transferat la circ. Tileagd jud. Bihor, a binevoit a dona sfintei biserici ort. rom. din Padina-Matei, 1 cuptor pentru jar, trepte cu podiu înaintea Sfântului Prestol în Altar, și o Strană completă cu 2 jături la partea stângă, toate în valoare de Lei 1600.

Consiliul și epitropia parohială aduce pe această cale mulțumiri donatorului, rugând pe bunul Dumnezeu, să-i dăruiască deplină sănătate și ani îndelungați. Constantin Popescu preot, Ioan Sporea epitrop.

Moldova-nouă. Cu ocazia hramul sfintei biserici din 25 Aprilie 1938, nașul sfintei biserici din acest an dl. Ioan Novăcescu măcelar cu soția Milena a donat pe seama Sfintei biserici un covor frumos în valoare de 4000 Lei.

Bineprimită fie jertfa lor spre sănătate și mulțumirea lor. Epitrop prim Ioan Popescu.

Donație. La apelul prea cuviosului ieromonah Macarie Stavru, superiorul Sf. mănăstiri Săraca o seamă de femei credincioase din comuna Bocșa-română au făcut o colectă înzestrând sfânta mănăstire cu următoarele obiecte: un potir, disc, stelută și copie în valoare de Lei 3300, o perdea la ușile împărătești Lei 1000 și un steag tot în valoare de o mie de Lei. Dumnezeu să primească jertfa celor cari au dat și îndeosebi acelor cari s'au silit să adune, dându-le sănătate și ertare de păcate!

În vederea examenelor de religie Librăria diecezană trimite cărți pentru premiarea elevilor merituosi. Se trimit totodată și pe seama preoților și a bibliotecilor parohiale.

COMUNICAT.

Ministerul Educației Naționale ni-a tăcut cunoscut că Liga Culturală a fost autorizată de către Ministerul de Interne să plaseze Constituția Regele Carol al II-lea pentru costul de 10 Lei exemplarul.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial

Se înțelege dela sine că preoții noștri vor acorda un larg concurs delegaților cari vor veni la timpul său să o plaseze.

Consiliul eparhial.

Banca Banatului, institut de credit și comerț. societate pe acțiune Caransebeș, (jud. Severin).

Capital și Rez. Lei 2,392.854.— Inscrisă în Reg. Ofic. Bancar sub Nr. 9

Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1937.

aprobat de Adunarea generală din 19 Aprilie 1938.

Activ. Cassa: numerar efectiv Lei 581.330.—, Disponibil la B. N. R., Lei 141.574.—, Disponibil la bănci: în țară Lei 2,437.396.—, Portofoliul de scont: plătilor în țară, în portofoliu Lei 1,445.320.—, Reescontat Lei 1,697.915.—, Debitori beneficiind de legea lichidării datoritorilor din 7 Aprilie 1934 (Cota rămasă), Lei 2,630.110.—, Portofoliul de Titluri: Plasamentul fondului de rezervă legală: Titluri românești, cotate la bursă (val. nom. 74.000) Lei 108.355.—, Imobilele necesare comerțului propriu și alte imobile Lei 1.—, Mobilier Lei 1.—, Totalul activului Lei 9,042.002.—.

Pasiv. Capital social Lei 2.000.000.—, Fondul de rezervă legală. Lei 257.940.—, Fondul de rezervă statutară Lei 134.914.—, Depuneri spre fructificare: din țară, pe livrete de economii (Cota de plată) Lei 4,613.891.—, Angajamente de reescont: în țară, la B. N. R., Lei 1,697.915.—, Dobânzi tranzitoare Lei 100,300.—, Beneficiul net Lei 237.042.—, Totalul pasivului Lei 9,042.002.—.

Conturi de ordine:

Activ. Cauțiuni statutare Lei 341.000.—, Ipoteeci: dela debit, în conversiune Lei 9,587.400.—, dela debit la scont Lei, 2505.100.—. Totalul activului Lei 12,433,500.—.

Pasiv. Depoziții de cauțiuni statutare Lei 341.000.—, Depoziții de ipoteeci Lei 12.092.500.—. Totalul pasivului Lei 12,433.500.—

Contul Profit și Pierdere:

Debit. Cheltuieli de administrație: Salarii Lei 179,700.—, Diverse Lei 77.764.—, Impozite și taxe Lei 44.341.—, Dobânzi plătite la reescont Lei 33.306.—, Beneficiul net Lei 237.042.—. Total 572.153.—.

Credit Dobânzi încasate Lei 503.688.—, Venitul imobilelor Lei 65.250.—, Venitul portof. de titluri Lei 3.215.—. Total Lei 572.153.—

Consiliul de Administrație.

România.

Tribunalul Caransebeș.

Nr. 9/3/1938.

Prezenta copie după bilanțul anual și contul de profit și pierdere încheiat pe anul 1937 de către Institutul de credit și comerț Banca Banatului din Caransebeș, S. A., se legalizează de noi și'n conformitate cu dis. art. 10 din legea bancară se îndrumă banca spre a-i insera.

Caransebeș, la 28 Aprilie 1938.

Președinte S. V.

jud-e-cons.,

Leon.

Grefier,

A. Rădulescu.

Asociațiunea „Astra”. Despărțământul Caransebeș.

Nr. 45/1938.

CONVOCARE

În baza art. 6 și 9 din Regulament și a dispozițiilor Regionalei Bănățene Nr. 324 din 17 Februarie 1938 convocăm *adunarea generală ordinară* a despărțământului cu ordinea de zi stabilită în art. 14 din Regulament, *pentru Duminică în 15 Maiu 1938 orele 11* în sala de festivități a liceului Traian Doda din Caransebeș, la care invităm cu toată dragostea pe membrii „Astrei”.

Caransebeș la 5 Maiu 1938.

Președinte,

Dr. Corneliu Corneanu m. p.

Secretar,

Prof. Matei Arnaș m. p.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș